

Ksing Gunačeng*

*Direktor Instituta za studije pograničnih oblasti
(Institute of Chinese Borderland Studies – CASS)*

Kako razumeti kinesku inicijativu „Jedan pojas – jedan put” Novi model za uspostavljanje dubljih odnosa između Kine i sveta

Sažetak

Inicijativa „Jedan pojas – jedan put” je strategija sveukupnog razvoja i okvir potencijalnih veza i modela za uspostavljanje dubljih odnosa između Kine i sveta. Ekonomski pojas Puta svila, ili Put svile u svom kopnenom delu, se odnosi na regionalnu ekonomsku saradnju velikog obima između Kine i zemalja i regiona Evroazije. Pomorski deo Puta svile u 21. veku uključuje ekonomsku saradnju između Kine i zemalja regiona duž priobalnog dela Evroazije. Ekonomski koridor Kina–Pakistan i ekonomski koridor Bangladeš–Kina–Indija–Mjanmar će povezati gorepomenuti kopneni i pomorski deo Puta svile. Moderni Put svile ne samo da će obezbediti vezu, već i put za međukontinentalnu ekonomsku saradnju kopnom i morem duž cele Evroazije. Izgradnja modernog Puta svile ne može biti postignuta jednim potezom, već prvo nekoliko zemalja mora da učini određene ustupke kako bi se strategija realizovala. Inicijative „Jedan pojas – jedan put” će omogućiti Kini da bude aktivnija u globalnoj areni i otvoriće vrata Kine međunarodnoj zajednici. Kina se odlučila za saradnju sa međunarodnom zajednicom u okviru koje bi sve strane uživale u blagodetima mirnog razvoja, što je potpuno novi put razvoja jedne svetske sile u usponu. Možda se čini da je to novina, ali ovaj put odražava mudrost Orijenta. Takođe, on pokazuje da Kina ima osećaj odgovornosti i da je posvećena izgradnji budućnosti čovečanstva.

Cljučne reči:

Inicijativa „Jedan pojas – jedan put”, ekonomski pojas Puta svile, pomorski Put svile u 21. veku; povezivanje, zajednica država sa zajedničkim interesima

* Kineska verzija ovog članka objavljena je u *Shijie jingji yu zhengzhi* (世界经济与政治 [World Economics and Politics]), 12(2014): 4–26.

1. UVOD

Brzi i održivi razvoj Kine ima ogroman uticaj na ceo svet; taj razvoj je, u izvesnoj meri, suštinski promenio međunarodnu geopolitiku i trend globalnog ekonomskog razvoja. Šta ovaj nagli uspon Kine znači za svet? Kakvu vrstu odnosa će Kina razviti sa međunarodnom zajednicom nakon svog uspona? Da li će Kina moći da istraži i pronađe novi put mirnog razvoja koji ne sledi ideju da snažna država mora da se ponaša hegemonistički i ekspanzionistički? Kini je potrebno da jasno odgovori na ova pitanja. Zapravo, Kina pokušava da odgovori na ova strateška pitanja od kada je počela da primenjuje politiku reforme i otvaranja prema spoljnom svetu. Kineska vlada je u više navrata jasno rekla da, iako se Kina razvija i napreduje, ona neće težiti hegemoniji i globalnoj ekspanziji. Umesto toga, Kina će ići putem mirnog razvoja i slediće politiku dobrosusedskih odnosa. Kineska vlada odavno smatra da su ideali reforme, otvorenosti i mirnog razvoja njeni strateški ciljevi u domaćoj i međunarodnoj politici.

Od 18. nacionalnog kongresa Komunističke partije Kine Kina je prilagodila svoju spoljnu politiku na šest načina. Prvo, kineska vlada je poklonila veću važnost odnosima sa glavnim svetskim silama. Ona teži da uspostavi novu vrstu odnosa sa SAD kao velikom silom, da promoviše sveobuhvatno strateško partnerstvo i koordinaciju sa Rusijom i da razvije sveobuhvatno strateško partnerstvo sa Evropskom unijom (EU). Drugo, izgradnja prijateljskih i partnerskih odnosa sa susednim zemljama koji će unaprediti ideju prijateljstva, iskrenosti, obostrane koristi i inkluzivnost su centralne karakteristike njene spoljne politike. Zbog ovoga je dobrosusedska diplomatija njen prioritet. Treće, Kina planira da razvije svoju mornaricu kako bi zemlja postala pomorska sila, kao i da podigne svest o njenom značaju. Četvrto, Kina planira da izgradi ono što kineska vlada definiše kao zajednica zemalja sa zajedničkim interesima i zajedničkom sudbinom, u okviru koje bi narodi bili obavezni na uzajamnu saradnju i zajedničke ciljeve. Peto, ona se fokusira na osnivanje novog međunarodnog političkog i ekonomskog poretka koji je pravedan, jednak za sve i teži mirovnim principima. Ona, takođe, promovira razvoj novih međunarodnih odnosa kojima će prioritet biti ostvarivanje rezultata u korist svih učesnika. Šesto, kineska spoljna politika podrazumeva i novi koncept bezbednosti. Time što će težiti zajedničkoj, sveobuhvatnoj, održivoj bezbednosti koja se zasniva na saradnji, kineska vlada je inicirala novu azijsku bezbednosnu politiku i insistira da je ona pravo rešenje za globalne bezbednosne probleme.

U takvim okolnostima, Kina predlaže razvojnu strategiju i okvir za ekonomski pojas Puta svila i pomorski Put svile 21. veka. Osim toga, njena vlada želi da uključi i ekonomski koridor Kina–Pakistan i ekonomski koridor

Bangladeš–Kina–Indija–Mjanmar kako bi zaokružila ovaj plan, čiji je cilj povećanje međusobnih kontakata, vidova saradnje i trgovine. Sa ovakvim strateškim pristupom odozgo-nadole vlada pokušava da se suoči sa pitanjima koja se neminovno javljaju tokom brzog razvoja Kine i ostatka sveta. Kina je usvojila paket strategija koje su u skladu sa drugim strategijama i u skladu sa razvojem njene sveukupne snage u datim okolnostima.

2. ISTORIJSKA LOGIKA KINESKE ODLUKE DA IZGRADI MODERAN KOPNENI I POMORSKI PUT SVILE

Istorijski gledano, stari Put svile povezivao je orijentalnu i okcidentalnu civilizaciju u Evroaziji i stvarao mrežu puteva koja je omogućavala razmenu dobara među njima. Put svile ostaje ikona kineske istorije i kulture i ima veliki značaj i vrednost. Na istoku, stari Put svile je počeo u Kini. Kinezi su ne samo putovali i trgovali duž Puta svile, već su i istraživali i gradili na kopnu i moru. Iako je nekada bogat i uspešan Put svile duž kopna nestao u ovo savremeno doba usled različitih uzroka, istraživanje i pronalaženje kopnenih komunikacija diljem Evroazije nikada nije prestalo.

Ekonomski pojas Puta svila i pomorski Put svile 21. veka, koje Kina trenutno predlaže, imaju veoma značajne implikacije. Prvo, konceptualizovanjem ekonomskih strategija na ovaj način, Kina pokazuje da su istorijske i kulturne vrednosti svojstvene drevnom Putu svile i dalje važne u razmeni između naroda. Drugo, Kina namerno oživljava ove vrednosti tako što ih inkorporira u savremenu politiku. Kina, takođe, ponovo preuzima svoju istorijsku ulogu iz drevnog Puta svile revitalizacijom duha trgovinske razmene diljem Evroazije. Upravo u ovakvim okolnostima ekonomske globalizacije, integracije globalnih društava i razvoja geopolitičkih i ekonomskih okolnosti, Kina želi da preoblikuje kulturnu i ekonomsku razmenu na jedan civilizovan, moderan i odgovarajući način kako bi stvorila prijateljsku atmosferu u Evroaziji kao celini.

3. USLOVI ZA REALIZACIJU INICIJATIVE „JEDAN POJAS – JEDAN PUT”

1) *Efekat prelivanja kao posledica produbljivanja odnosa između Kine i sveta*

Kina ima drugu najveću ekonomiju na svetu. Ono što je još značajnije, njen skorašnji razvoj produbio je odnose sa međunarodnom zajednicom i povećao njenu zavisnost od drugih zemalja. Kina je neodvojivi deo sveta, i obratno. Kina nije predložila paket strategija kao neku trenutnu i privremenu aktivnost. Strategija kopnenog i pomorskog Puta svile odražava složenu i mnogostruku interakciju Kine sa ostatkom sveta. Takođe, pruža direktan dokaz o ekonomskoj saradnji između Kine i međunarodne zajednice. Ekonomska saradnja između Kine i EU dostigla je svoj najviši i najniži nivo. U 2013. godini bilateralna trgovina dostigla je 559.100.000.000 dolara. Više od 5.000.000 ljudi putuje između ovih zemalja svake godine, i oko 300.000 studenata putuje u inostranstvo, ili u Evropu ili u Kinu. Kina i EU imaju jedan od najvažnijih bilateralnih odnosa u svetu.¹ Kina i EU su povećanje međusobne dvosmerne trgovinske razmene na jednu bilijardu američkih dolara (USD) do 2020. godine definisale kao svoj strateški cilj. Oni aktivno ispituju mogućnosti poštene i pravedne trgovinske razmene. Međutim, Kina i EU moraju što pre da nađu novu platformu i plan za obimnu ekonomsku saradnju. Izgradnja ekonomskog pojasa Puta svile će pružiti sredstvo za realizaciju tog strateškog cilja. „Mi bi trebalo, takođe, da proučimo mogućnosti kombinovanja saradnje Kina–EU sa inicijativom za razvijanje ekonomskog pojasa Puta svile, kako bismo integrisali tržište Azije i Evrope, dali snagu ljudima, podstakli poslovanje, kapital i tehnologije Azije i Evrope i učinile Kinu i EU motorima-blizancima globalnog ekonomskog rasta”².

Tokom svoje posete Indoneziji 2013. godine, kineski predsednik Si Đinping (Xi Jinping) je predložio da bi bilateralna trgovinska razmena između Kine i Asocijacije zemalja jugoistočne Azije (Association of Southeast Asian Nations – ASEAN) trebalo da dostigne jednu bilijardu američkih dolara (USD) do 2020. Kineski i ruski lideri su 2011. godine formalno predložili da bi sino-ruska trgovinska razmena trebalo da se popne na 200.000.000.000 dolara (USD) do 2020³. Štaviše, trgovinska razmena Kine i Indije i između

¹ Govor Si Đinpinga na Evropskom koledžu u Brižu; http://news.xinhuanet.com/politics/2014-04/01/c_1110054309_4.htm; preuzeto 31. oktobra 2018.

² Isto.

³ Zajednička izjava kineskog predsednika Hu Đintaoa i ruskog predsednika Medvedeva povodom 100. godišnjice od potpisivanja kinesko-ruskog Sporazuma o dobrosusedstvu, prijateljstvu i saradnji; http://www.fmprc.gov.cn/mfa_chn/gjhdq_603914/

Kine i Bliskog istoka će se, takođe, povećati značajno. Potreba da se dostigne gorepomenuti cilj od jedne bilijarde američkih dolara u bilateralnoj trgovinskoj razmeni motiviše Kineze da sprovedu svoju strategiju kopnenog i pomorskog Puta svile. Tako veliki ciljevi ukazuju na nivo saradnje i odnosa između Kine i drugih velikih svetskih ekonomija i ekonomskih organizacija u Evroaziji.

Kina je sve aktivnija izvan svojih granica jer želi da promoviše uspostavljanje Zone slobodne trgovine u azijsko-pacifičkoj oblasti. Ona, takođe, zagovara povezivanje sa susednim zemljama. Kina želi da saraduje sa azijsko-pacifičkim zemljama kako bi udruženim snagama izgradili harmonične odnose, trajni mir, i doprineli zajedničkom prosperitetu. Međutim, kineski razvoj nije ograničen samo na azijsko-pacifičku oblast. Ona, takođe, neguje bliske odnose sa zemljama u regionu Indijskog okeana. Štaviše, kineski ekonomski razvoj je ušao u jednu novu fazu. Tzv. efekat preliivanja koji izaziva kineska ekonomija zahteva strateško planiranje i dugoročnu platformu za saradnju. Kineska trgovinska transportna mreža postala je usko grlo. Ekonomski pojas Puta svile i pomorski Put svile 21. veka nude rešenje za ove probleme. „Značajno je istaći da se većina brojki koje se odnose na kinesku trgovinu baziraju na pomorskom putu, dok se mnogo manje trgovine odvija kopnom. Ova velika zavisnost od pomorske trgovine je nametnula nove zahteve prema pomorskim oblastima.”⁴ Od početka reforme i primene politike otvaranja prema svetu, kineski pomorski transport i trgovina su procvetali i Kinu pretvorili u pomorsku silu. Ali, Kini je hitno neophodan sveukupni strateški plan saradnje kako bi pokrila Evroaziju i dostigla trgovinske ciljeve u iznosu od jedne bilijarde američkih dolara (USD) sa zemljama jugoistočne Azije i Rusije. Kineski nagli razvoj je ukazao da je povezivanje zemlje sa ostatkom sveta hitan problem koji je neophodno rešiti. Pošto transportne mreže koje bi olakšale trgovini u Evroaziji ne postoje, neke provincije u Kini počele su da istražuju mogućnosti uvođenja novina u železnički transport uspostavljanjem novih linija, kao što su Čongćing–Sinkjang–Evropa, Ženšou–Sinkjang–Evropa, Vuhan–Sinkjang–Evropa i Sudžou–Manžouli–Evropa. Ove nove železničke pruge su tipični primeri novina koje su neophodne da bi se zadovoljili zahtevi kineske ekonomije i tzv. efekta preliivanja njenog uticaja. One omogućavaju bolju povezanost i uzlet trgovine.

gj_603916/oz_606480/1206_606820/1207_606832/t831559.shtml; preuzeto 21. oktobra 2014.

⁴ Srikanth Kondapalli, “China tosses maritime silk route bait to India”; <http://www.indiawrites.org/diplomacy/china-tosses-maritime-silk-route-bait-to-india/>; accessed October 12, 2014.

2) Kako zadovoljiti zahteve koje nameće dublja integracija i sistematska saradnja u Evroaziji

Kineska inicijativa „Jedan pojas – jedan put” pokriva veliki geografski prostor, uključujući Evroaziju, Severnu Afriku i Istočnu Afriku.

Trenutno postoje četiri strateška međunarodna sporazuma u Evroaziji: istočno širenje EU i Organizacija Severnoatlantskog sporazuma (NATO), strategija SAD o „novom Putu svile”, „Evroazijska ekonomska unija”, koju predvodi Rusija, i kineska inicijativa „Jedan pojas – jedan put”. Među prva tri strateška plana, ruski plan je i nekompatibilan i u suprotnosti sa planovima EU i SAD. U izvesnoj meri, ove politike su suprotstavljene i u sukobu jedne s drugima.

Kriza u Ukrajini ukazuje da je evroazijskoj strateškoj sferi potrebna nova platforma za saradnju koja uzima u obzir lokalne okolnosti. Imajući u vidu trenutno stanje, kineska inicijativa „Jedan pojas – jedan put” je nastala da bi zadovoljila potrebu za jačom saradnjom u evroazijskoj oblasti. „Rasplet događaja u Ukrajini je u prvi plan izbacio tri glavna izazova sa kojima je suočena spoljna politika Zapada: opasnost od izolacije Rusije, složeno pitanje kineske distanciranosti i sve veći nedostatak svežih ideja. Prevaziilaženje ovih izazova će zahtevati udruženo delovanje kako bi se poboljšala saradnja i izgradilo poverenje među zemljama sa različitim političkim sistemima i nacionalnim interesima. Ekonomski pojas Puta svile kineskog predsednika Si Đinpinga mogao bi da doprinese tim naporima.”⁵

Kineska inicijativa „Jedan pojas – jedan put” će funkcionisati kao sredstvo za razvoj nove vrste političke i ekonomske saradnje u prostranoj oblasti Evroazije. Ekonomski pojas Puta svile će ohrabriti različite načine saradnje i razmene, koji su multidimenzionalni, i uključice razmenu dobara koja se zasniva na razmeni ljudi. Balkanski konflikti i kriza u Ukrajini pokazuju da Evroazija treba da bude uključena i da da svoj doprinos. Evroazija bi trebalo prvenstveno da promoviše sveukupni razvoj glavnih regiona kroz saradnju. U doba nakon Hladnog rata države bi trebalo da razmisle na način drugačiji od onog na koji su razmišljale ranije i da krenu putem koji će biti od koristi svim zemljama i njihovim interesima. Kineska inicijativa „Jedan pojas – jedan put” uključuje sve komponente neophodne za izgradnju interkontinentalne saradnje.

⁵ Ana Palacio, “Russia and the Silk Road Approach”; <http://www.project-syndicate.org/commentary/ana-palacio-emphasizes-the-economic-and-security-benefits-of-chinas-latest-initiative>; accessed October 10, 2014.

4. PUT KA REALIZACIJI INICIJATIVE „JEDAN POJAS – JEDAN PUT”

Ekonomski pojas Puta svile pokriva sve zemlje Evroazije. Počinje na istoku sa Kinom. Rusija i region Centralne Azije čine središte i centar ekonomskog pojasa Puta svile, Evropa je na zapadnom kraju, i produžena linija vodi kroz Severnu Afriku. Ekonomski pojas Puta svile pokriva zapadni deo Pacifika i Indijskog okeana, koji se prostire od istočne Azije, jugoistočne Azije i južne Azije, Bliskog istoka, Severne Afrike i Istočne Afrike do Evrope. Koridor Kina–Pakistan će povezati kinesku severnu oblast Sinkjang (Xinjiang) sa Indijskim okeanom. Time će biti probijena geografska izolacija kineskih oblasti udaljenih od mora. Ekonomski koridor Bangladeš–Kina–Indija–Mjanmar će povezati kinesku južnu oblast Junan (Yunan) sa zemljama jugoistočne Azije i otvoriti strateški put za ekonomsku saradnju.

Kineska inicijativa „Jedan pojas – jedan put” već ima čvrste osnove, koje se zasnivaju na nizu podregionalnih sporazuma o saradnji koji su sklopljeni širom Evroazije sa ciljem promovisanja saradnje i povezivanja i olakšavanja trgovinske razmene. U Jugoistočnoj Aziji i Južnoj Aziji, na primer, Međuvladin sporazum o mreži azijskih auto-puteva stupio je na snagu jula 2005. Ovaj datum označava trenutak kada je zvanično počelo unapređenje mreže auto-puteva kroz sve regione. Aprila 2011. godine 18 azijskih zemalja potpisalo je Međuvladin sporazum o mreži Trans-azijske železnice i rad na toj železnici je već počeo. Oktobra 2010. godine, na 17. samitu zemalja jugoistočne Azije (ASEAN), usvojen je Master plan za povezivanje zemalja jugoistočne Azije (ASEAN). Od tada je realizovan čitav niz planova za povezivanje i oni uključuju plan za povezivanje Južnoazijske asocijacije za regionalnu saradnju (South Asia Association for Regional Cooperation – SAARC), plan za povezivanje u okviru Inicijative Bengalskog zaliva za multisektorsku tehničku i ekonomsku saradnju (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation – BIMSTEC), ekonomski koridor subregionalne saradnje Velikog Mekonga (Great Mekong Sub-Regional Cooperation – GMS), Ekonomska saradnja zaliva Beibu (the Pan-Beibu Gulf) i izgradnju ekonomskog koridora Nanig–Singapur (Nanning–Singapore). Kina je, takođe, inicirala pregovore o energetskim vodovima sa Rusijom i Centralnom Azijom.

Ove inicijative čine osnovu i početnu tačku za dalju implementaciju kineske inicijative „Jedan pojas – jedan put”. Umesto da sve počne od početka, Kina može da poveže, usaglasi i integriše sve vrste subregionalnih planova saradnje i inicijativa Evroazije. Stoga, Kina je spremna da ukloni sve prepreke i zidove kako bi povećala korist od ove regionalne saradnje i njenu efikasnost.

Iako kineska inicijativa „Jedan pojas – jedan put” ima mnogo uloga i strateških ciljeva, oni su određeni i jasni, posebno u smislu povezivanja i olakšavanja trgovinske razmene. Ove dve tačke su primenjene kroz ceo paket planova, uključujući i ekonomski pojas Puta svile, pomorski Put svile 21. veka, ekonomski koridor Kina–Pakistan i ekonomski koridor Bangladeš–Kina–Indija–Mjanmar.

Pokazalo se, međutim, da su pripreme koje su neophodne da bi se udruženim naporima izgradila zajednica zemalja sa zajedničkim interesima i sudbinom diljem Evroazije najznačajniji i najdominantniji cilj kineske inicijative „Jedan pojas – jedan put”. Zajednica zemalja sa zajedničkim interesima obuhvata grupu srodnih zemalja koje imaju zajedničke dileme. Kroz saradnju, zajednica zemalja sa zajedničkim interesima napreduje ka ostvarenju zajedničkih ciljeva. Uslovi moraju biti od koristi za sve članove zajednice i međusobno razumevanje mora da postoji. U zajednici zemalja sa zajedničkom sudbinom svaka zemlja mora da razmotri ne samo svoje interese, već i interese drugih prilikom sprovođenja svoje politike. Ovo je najznačajnija vrednost koju zajednica zemalja sa zajedničkom sudbinom podržava i neguje. Interesi zemalja se poklapaju kada jedna zemlja ima obzira prema drugim zemljama i vodi računa o njihovim interesima.

Tokom pokretanja kineske inicijative „Jedan pojas – jedan put”, kineska vlada obratila je posebnu pažnju na probleme koji se javljaju prilikom sprovođenja njenih koncepata. Oni su svoj moderan Put svile bazirali na evroazijskoj zajednici zemalja koje dele zajedničke interese i zajedničku sudbinu. Principi ekonomske saradnje, jednakosti i obostrane koristi oblikuju veze koje su stvorene kako bi se ostvarila dublja interakcija i bolji odnosi između Kine i sveta. Kina se nije odlučila za hegemoniju i ekspanziju kako bi izvršila svoj uticaj, kao što su to kroz istoriju radile najmoćnije zemlje. Umesto toga, ona svoju razmenu sa svetom bazira na ekonomskoj saradnji koja je pravedna i od koje korist imaju obe strane. Ova filozofija je ključna za kineski uspeh tokom više od 30 godina. Kina će nastaviti sa uspesima oslanjajući se na ove principe. Tokom svog snažnog razvoja, Kina, učeći iz svog iskustva, postepeno razvija ideje o tome kako treba da se ponaša prema susednim zemljama. Prvo, princip uzajamne koristi, pravednosti i poverenja ključan je za saradnju sa susednim zemljama. Ovaj princip u prvi plan stavlja pravednost i uzajamnu korist i suprotstavljen je upotrebi sile i prinude u međunarodnim odnosima. Drugo, princip inkluzivnosti naglašava da bi zemlje trebalo da uče jedna od druge i da bi trebalo da cene raznolikost i različitost na putevima svog razvoja i da se suprotstave pokušajima da se o drugima sudi samo na osnovu svog subjektivnog standarda. Treće, princip takozvane *win-win* saradnje naglašava svest zajednice zemalja o njihovoj zajedničkoj sudbini i zalaže se za ostvarivanje obostrane koristi kroz

saradnju i neodobravanje unilateralizma i politike sile. Četvrto, ovaj princip zajednice zemalja sa zajedničkim interesima podrazumeva čvrsto povezanu mrežu zemalja sa zajedničkim dilemama. Ovim konceptom zajednice zemalja sa zajedničkim interesima Kina naglašava da se njeni interesi poklapaju sa interesima susjednih zemalja. Drugim rečima, ona tvrdi da su prednosti koje se stižu kroz zajednicu zemalja sa zajedničkim interesima, zapravo, recipročne: susjedne zemlje imaju koristi od razvoja Kine, ali i Kina ima koristi od razvoja susjednih zemalja.⁶

Kineska vlada je uvela dve važne ideje u pogledu međunarodnih interesa: obostrana korist i koncept 'besplatne vožnje', tj. određenih pogodnosti. Ona će podržati nove ideje o prijateljstvu, obostranoj koristi i inkluzivnosti kada razvije svoj odnos sa susjednim zemljama. Kao rezultat, kineski razvoj neće samo doneti koristi susjednim zemljama⁷ već će im omogućiti i da učestvuju u njenom uspehu. Kina želi da omogući svojim susjedima besplatnu vožnju kako bi iskoristile pružene mogućnosti i kako bi joj se pridružile na putu zajedničkog razvoja. Sve zemlje su dobrodošle da se ukrcaju na ovaj brzi voz kineskog razvoja. Dok bude saradivala sa drugim zemljama u razvoju, Kina će se, radeći na ostvarenju svojih interesa, pridržavati moralnih principa. Kina ne želi da krene putem koji će samo njoj doneti korist, a drugima gubitak. Kada dođe do konkretnih projekata Kina će više razmišljati o interesima svojih partnera.⁸ Ove ideje ističu ne samo principe pravednosti i obostrane koristi, već i princip zajedničkih interesa. Moderni Put svile može da se razvija bez problema samo ako vodi računa i o interesima drugih: zajednički interesi i zajednička sudbina. Povezivanje Evroazije i omogućavanje trgovinske razmene predstavlja osnovni princip pri realizaciji ideje o zajednici zemalja koje dele zajedničke interese i zajedničku sudbinu.

⁶ Govor Si Đinpinga na sastanku o dobrosusedskoj diplomatiji; <http://politics.people.com.cn/n/2013/1025/c1024-23332318.html>; preuzeto 26. oktobra, 2014.

⁷ Documents of the 18th National Party Congress of the Communist Party of China, 2012 ed. (Beijing People's Publishing House, 2012), 45 Xi Jinping's speech at the work meeting on neighborhood diplomacy; <http://politics.people.com.cn/n/2013/1025/c1024-23332318.htm>; accessed October 26, 2014.

⁸ Xi Jinping, "Open up New Horizons for China-Mongolia Relations through Mutual Assistance – Speech by President of the People's Republic of China at the State Great Khural of Mongolia"; http://www.fmprc.gov.cn/mfa_chn/gjhdq_603914/gj_603916/yz_603918/1206_604450/1209_604460/t1184896.shtml; accessed October 23, 2014.

5. VREDNOST INICIJATIVE „JEDAN POJAS – JEDAN PUT”

Kao strateški sveobuhvatan plan, kineski moderan Put teži da obuhvati sve odnose jedne zemlje sa ostatkom sveta tokom njenog uspona. Ovaj proces uključuje bilateralnu saradnju i uspostavljanje bliskih veza. On zahteva saradnju svih učesnika i integraciju Kine u međunarodnu zajednicu. Kineska strategija Puta svile je akcioni plan za saradnju Kine i sveta i međunarodne zajednice. Ova strategija zahteva puno učešće svih zemalja partnera. Kina ne može da realizuje ovu strategiju sama. Kina je bazirala svoju inicijativu „Jedan pojas – jedan put” na lekcijama koje je naučila iz primera uspona zapadnih sila. Ona želi da izbegne zastareli način zapadnjačke kolonijalizacije i prinude. Inicijativa „Jedan pojas – jedan put” suštinski se razlikuje od strateškog razmišljanja zapadnih zemalja kada su postale globalne sile. „Kina je dokazala da u pogledu rezultata postoji alternativa zapadnjačkom ‘demokratskom’ kapitalističkom modelu za zemlje koje žele da postignu uspeh. Reč je o izgradnji, ne jednog, već niza novih puteva svile, guste mreže brzih železnica, auto-puteva, luka, cevovoda i optičkih kablova širom ogromnog prostranstva Evroazije.”⁹

Kina ima za cilj da izgradi novu vrstu odnosa među velikim silama i da to primeni u odnosima sa SAD, a da u isto vreme razvija strateško prijateljstvo sa zemljama u razvoju u Africi i Latinskoj Americi. Ali, Kina je poklonila veliku pažnju razvoju geopolitičkih i ekonomskih odnosa u Evroaziji iz nekoliko razloga. Sasvim očigledno, sama Kina je važan deo Evroazije, što prirodno uslovljava da bi trebalo da se usredsredi na razvoj u regionu. Drugo, Evroazija povezuje Afriku i Severnu Ameriku, kao i Pacifik, Arktik i Atlantski okean, i Indijski okean. Zbog svoje pozicije kao sile u usponu Kina ne može da ignoriše tako važnu ekonomsku i političku sferu. EU se nalazi na zapadnom delu Evroazije. Ona je važan ekonomski partner Kine. Rusija se nalazi u centru i graniči se sa EU, kao i sa Kinom i azijsko-pacifičkom oblašću. Rusija ima nezavisan glas na međunarodnoj pozornici i važan je strateški partner Kine u okviru ekonomske saradnje. Evroazija, takođe, poseduje mnoga opasna mesta. Između Evrope i Azije, Severna Afrika i Bliski istok su puni suprotnosti i sukoba. Situacije u Avganistanu i na Korejskom poluostrvu su komplikovane i veoma rizične. Ozbiljna kriza je izbila između Rusije i EU, ali i ukrajinska kriza ukazuje da Evropa nije zemlja mira i

⁹ Pepe Escobar, “The Birth of a Eurasian century: Russia and China Do Pipelineistan”; http://www.tomdispatch.com/post/175845/tomgram%3A_pepe_escobar%2C_who%27s_pivoting_where_in_eurasia/; accessed October 12, 2014.

prosperiteta. Svi gorepomenuti faktori zahtevaju od Kine da dobro obrati pažnju na Evroaziju.

Kako je Kina obratila pažnju na Evroaziju, niz strateških i ključnih zemalja, kao što je Rusija i Nemačka, su se pojavile. Iako Kina, Rusija i Nemačka imaju dobre odnose jedna sa drugom, ove dve zemlje nisu spremne da pozdrave razvoj Evroazije koji isključuje SAD, a ne planiraju nešto slično ni u budućnosti. Evroaziji je potrebno da ojača i produbi saradnju jednim sveukupnim strateškim planom koji bi svima doneo korist, koji bi doveo do integracije i strateških odnosa među svim ključnim činiocima. Ali, svi ovi koraci nemaju za cilj da odgurnu SAD; kineska inicijativa „Jedan pojas – jedan put” ukazuje na potrebu za saradnjom diljem Evroazije. To nije ni institucionalni ni strateški sporazum, niti je samo regionalni dogovor. Iako je Kina zemlja koja je predložila, zalagala se za i promovisala ideju inicijative „Jedan pojas – jedan put”, ona nije jedina zemlja koja podržava tu ideju. Kina bi trebalo da objasni ovu strategiju i da se kontinuirano i neumorno za nju zalaže. Kina bi trebalo da razjasni svim ključnim činiocima da je implementacija inicijative „Jedan pojas – jedan put” u interesu ne samo Kine, već i svih drugih učesnika. Što više zajedničkih ciljeva i interesa Kina i ostali učesnici modernog Puta svile budu delili to će napredak i razvoj cele Evroazije biti veći. Evroazija će biti stabilnija, otvorenija i harmoničnija.

Međunarodna zajednica je toplo dočekala moderan Put svile. Ova činjenica nam ukazuje da je Kina izabrala miran put ka saradnji i zajedničkim interesima koje deli sa međunarodnom zajednicom na svom putu svetskog uspeha i da se nije odlučila za upotrebu sile kako bi ostvarila prednost nad drugim zemljama.

6. ODNOSI KOJE TREBA PAŽLJIVO NEGOVATI KAKO BI SE POSTIGLI CILJEVI INICIJATIVE „JEDAN POJAS – JEDAN PUT”

Usaglašavanje dogovora i sporazuma u međunarodnim i unutrašnjim aktivnostima ostaje veoma važno pitanje za Kinu u njenim nastojanjima da postigne ciljeve modernog Puta svile: „Mi bi trebalo da vodimo računa i o situaciji u našoj domovini i u inostranstvu; na unutrašnjem planu, reč je o dva kineska cilja povodom proslave stogodišnjice (tj. cilj izgradnje umereno uspešnog društva po svim parametrima do proslave stogodišnjice Komunističke partije Kine u 2021. godini i cilj pretvaranja Kine u modernu socijalističku zemlju koja je uspešna, snažna, demokratska, kulturno napredna i harmonična do trenutka kada Narodna Republika Kina bude proslavljala

svoju stogodišnjicu 2049. godine, predloženo je u izveštaju 18. nacionalnog kongresa Komunističke partije Kine 2012) i o snu o preporodu nacije; na međunarodnom planu, ključni elementi uspeha su stvaranje povoljnih spoljnih uslova za reformu i razvoj zemlje; zaštita suvereniteta zemlje, bezbednosti i razvojnih interesa; održavanje mira u svetu i stabilnosti kako bi se promovisao zajednički razvoj.¹⁰ Na Trećem plenarnom zasedanju 18. Centralnog komiteta Komunističke partije Kine odlučeno je da se promoviše modernizacija sistema državnog upravljanja i samo upravljanje, njeni kapaciteti, da se dublje i sveobuhvatnije unaprede reforme i da se zemlja otvori prema svetu. Na Četvrtom plenarnom zasedanju predstavljena je ideja o upravljanju državom pomoću zakona. Ove politike pokazuju spremnost Kine da se reformiše i otvori prema svetu kako bi postigla svoj san. Osnovni cilj 'kineskog sna' je, takođe, nazvan i 'dva stogodišnja cilja'. Ovaj san je prvi put predložio Si Đinping, kada je posetio izložbu Put ka preporodu u Narodnom muzeju u Pekingu, 29. novembra 2012. Si je rekao: „Svako ima svoj ideal i svoj san. Danas svi govore o kineskom snu. Ja čvrsto verujem da ćemo, do trenutka kada Komunistička partija Kine bude slavila svoju stogodišnjicu, mi nesumnjivo u potpunosti ostvariti svoj cilj izgradnje društva blagostanja i da ćemo do trenutka kada Narodna Republika bude slavila stogodišnjicu postati prosperitetna, snažna, demokratska, civilizovana i harmonička socijalistička i modernizovana zemlja na putu postizanja potpunog preporoda kineskog društva. Ovo je najveći san kineske države u modernoj istoriji”. Realizacija kineskog sna zahteva povoljne međunarodne okolnosti u kojima će moći da na adekvatan način odgovori na svetske promene. Pronalaženjem zajedničkih tačaka u kojima se susreću unutrašnji i međunarodni interesi, moderni Put svile će zadobiti međunarodnu podršku koja mu je neophodna da bi uspeo, i ciljevi kineskog sna će biti ostvareni.

Drugo, inicijativa „Jedan pojas – jedan put” će ostvariti kineske nacionalne interese u Evroaziji time što će ponuditi sveobuhvatne planove za odnose između ekonomskog pojasa Puta svile, pomorskog Puta svile 21. veka, ekonomskog koridora Kina–Pakistan i ekonomskog koridora Bangladeš–Kina–Indija–Mjanmar. Inicijativa „Jedan pojas – jedan put” se proširila izvan tradicionalnih kineskih međunarodnih uticaja u susednim oblastima i uključila je Evroaziju i celu pan-evroazijsku oblast. Inicijativa „Jedan pojas – jedan put” bi trebalo da uzme u obzir ekonomski pojas Puta svile i pomorski Put svile 21. veka kako bi valjano podelila posao među njima i kako bi koordinirali funkcije, oblasti delovanja i pristupe saradnji. Kroz moderni Put svile Kina će moći da sprovede svoju diplomatsku strategiju

¹⁰ Govor Si Đinpinga na sastanku o dobrosusedskoj diplomatiji; <http://politics.people.com.cn/n/2013/1025/c1024-23332318.html>; preuzeto 26. oktobra 2014.

i učini što god je moguće da zaštiti svoje nacionalne interese, a da pri tom njen pomorski i kopneni put svile postanu strateške platforme i sredstva za postizanje kineskih, azijskih, evropskih i afričkih strategija. Moderan Put svile će zakoračiti u oblasti Azije, Evrope i Afrike.

Treće, razvoj ekonomskog pojasa Puta svila će biti povezan sa svim drugim nacionalnim ekonomskim programima. Trebalo bi da unapredi kineski plan za unapređenje zapadnih kineskih oblasti i da revitalizuje stare industrijske centre severoistočnog dela Kine: Kina bi trebalo da poveže implementaciju pomorskog Puta svile 21. veka sa svojom strategijom da postane pomorska sila. Razvoj ekonomskog koridora Kina–Pakistan trebalo bi da prati i razvijanje severoistočne oblasti, posebno Sinkjanga (Xinjiang) izgradnjom specijalne ekonomske zone Kašgar (Kashgar). Kina bi trebalo da radi i na razvoju i unapređenju ekonomskog koridora Bangladeš–Kina–Indija–Mjanmar u okviru svoje strategije „Kapija Junana (Yunnan)”. U okviru celokupne strateške politike, planovi za ekonomski pojas reke Jangce (Yangze) trebalo bi da budu blisko isprepletani sa modernim Putem svile. Osim toga, moderan Put svile trebalo bi da uključi i strategije otvaranja prema svetu u priobalnim oblastima i graničnim regionima.

Četvrto, dobrosusedska politika je postala prioritet kineske sveukupne spoljne politike. Oktobra 2013. godine centralne vlasti Komunističke partije Kine održale su sastanak kako bi napravili nacrt politika za bolje sprovođenje dobrosusedske diplomatije i formulisali strateške ciljeve i načine njihove primene. Moderan Put svile je od suštinskog značaja za ovaj plan.

Peto, moderan Put svile ima određene implikacije za odnose sa glavnim političkim snagama u pan-evroazijskoj oblasti. Pošto se uticaj inicijative „Jedan pojas – jedan put” prostire i preko ove oblasti, on pruža čitav niz mogućnosti za saradnju. Mnoge zemlje i regioni pripadaju ovoj oblasti. One imaju različit nivo ekonomskog razvoja, različite razvojne strategije i politike i različite poglede na odnose sa Kinom i sa svetom. Ove zemlje međusobno saraduju na različitim nivoima i njihovi odnosi, koji se zasni-vaju na određenim interesima, su veoma složeni. Svi ovi faktori doprineli su problemima i poteškoćama sa kojima je Kina suočena u procesu pribavljanja konsenzusa za implementaciju modernog Puta svile i prouzrokovali su niz neizvesnosti. Kina bi trebalo da radi na usaglašavanju svojih politika sa datim zemljama kako bi obezbedila doslednost u sprovođenju politika na prostoru Evroazije.

Šesto, Kina mora ozbiljno da razmotri SAD kada razmišlja o razvoju svog modernog Puta svile. SAD su usvojile strategiju preusmeravanja Azijsko-pacifičke oblasti protiv uspona Kine. Oni žele da ograniče dalji napredak i razvoj Kine, zacementiraju njenu tradicionalnu hegemoniju u regionu i stabilizuju odnose sa svojim saveznicima u Azijsko-pacifičkoj oblasti. Kina

će onda biti nemoćna da izbegne mešanje SAD u njene napore da razvije pomorski Put svile 21. veka i ekonomski koridor Bangladeš–Kina–Indija–Mjanmar. Kineska vlada će biti izložena pritisku SAD u istočnoj Aziji, jugoistočnoj Aziji, južnoj Aziji, Zapadnom Pacifiku i Indijskom okeanu. Drugo, kineski ekonomski pojas Puta svile i ekonomski koridor Bangladeš–Kina–Indija–Mjanmar će se sukobiti sa strategijom SAD. SAD ne žele da Kina ima vodeću ulogu u Evroaziji. Stoga, oni će preduzeti sve vrste mera kako bi ograničile jedinstveni uticaj koji Kina ima u Evroaziji. SAD će pokušati da ubede Avganistan, Pakistan i zemlje Centralne Azije da se priklone Indiji i zemljama u Indijskom okeanu, a ne Kini i Rusiji, kako bi sputale uticaj Rusije i Kine. Konačno, Kina namerava da razbije američko strateško okruženje oko modernog Puta svile u azijsko-pacifičkoj oblasti. Moderan Put svile će razrešiti i dilemu moreuza Malaka, smanjiti kinesku zavisnost od pomorskog transporta i preusmeriti pažnju Kine dalje od jugoistoka. Moderan Put svile će, takođe, povezati Indijski okean sa severnim delovima Kine i stvoriti važan trgovinski put i prolaz. Drugo, SAD su odlučne da razviju međunarodni ekonomski poredak na čijem čelu bi se one nalazile. Oni žele da preoblikuju međunarodna trgovinska pravila i da definišu svoju vodeću poziciju prilikom pisanja novih globalnih sporazuma o slobodnoj trgovini. Trans-pacifičko partnerstvo i Trans-atlantsko trgovinsko i investiciono partnerstvo, koje zagovaraju SAD, ne uključuje Kinu. U međuvremenu, Kina je iskoristila priliku da predloži moderan Put svile koji pokriva celokupnu geografsku pan-evroazijsku oblast. Dok strategija SAD širi svoj uticaj preko Pacifika i Atlantika, kineska pokriva Aziju, Evropu i Afriku. Međutim, Kina i SAD još uvek nisu započele konačnu borbu za prevlast nad azijsko-pacifičkom oblašću. Njihovi ekonomski programi ponaosob su toliko složeni da se sukobljavaju u nekim segmentima, dok se u drugim poklapaju i nadopunjuju.

Sedmo, Kina mora da uzme u obzir bezbednosna i druga pitanja, kao i da se usredsredi samo na ekonomski razvoj, pošto on jača odnose u Evroaziji. Prethodnih godina, nadmetanja između glavnih sila i intenzivni konflikti u zapadnoj Aziji i Severnoj Africi su dodatno destabilizovali Evroaziju. Ipak, i kopneni i pomorski Put svile prevazilaze ovu oblast. Deo energije kojom se Kina snabdeva dolazi iz ovog regiona. Kina bi, stoga, trebalo da veću pažnju usmeri na ulogu ovog regiona u okviru modernog Puta svile. Dok su okolnosti u tradicionalno nestabilnim oblastima relativno nepromenjene, pojavila su se nova žarišta. Kriza u Ukrajini stvorila je novo žarište u Evropi. Uspon Islamske države Iraka i Šama (Islamic State of Iraq and al-Sham – ISIS) u 2014. godini i stalni porast verskog ekstremizma pretili da ugrozi mir i stabilnost ovog regiona. Posle povlačenja američke vojske, situacija u Avganistanu postala je znatno nestabilnija i ekstremne religiozne snage

će verovatno uspeti da se vrate. Verski ekstremizam sa Bliskog istoka, iz centralne Azije i južne Azije proširio se sve do Sinkjanga (Xinjiang) i preti da ugrozi bezbednost kineske severozapadne granice. Destabilizujući uticaj sputava razvoj Sinkjanga i opstruiše napore Kine da proširi ekonomski pojas Puta svile i na zapadne teritorije. Neophodno je da Kina uzme u obzir sve faktore kada bude primenjivala inicijativu „Jedan pojas – jedan put”.

Osmo, Kina ne namerava da njena inicijativa „Jedan pojas – jedan put” zameni sve druge vrste međunarodnih organizacija u Evroaziji. Ona umesto toga mora da svoje aktivnosti uskladi i da saraduje sa Šangajskom organizacijom za saradnju (Shanghai Cooperation Organization – SCO) i sa Evroazijskom ekonomskom unijom (Eurasian Economic Union – EEU). Povezujući se sa njima, moderan Put svile će omogućiti ovim međunarodnim organizacijama da budu efikasnije i da postižu bolje rezultate. Kineski predsednik Si Đinping je jasno kazao da oni pozdravljaju aktivno učešće država članica Šangajske organizacije za saradnju, zemalja posmatrača i partnere u dijalogu i da bi zajedno trebalo da osmisle planove, izgrade projekte, da zajedno uživaju u blagodatima, uspostave nove modele regionalne saradnje i saradnje Severa i Juga i da promovišu povezivanje i novu industrijalizaciju regiona.¹¹ Ima dosta prostora za saradnju između kineske inicijative „Jedan pojas – jedan put” i ruske EEU (Evroazijske ekonomske unije). Ove dve inicijative ne isključuju jedna drugu, niti su jedna drugoj suprotstavljene. Zapravo, one se dopunjavaju.

Deveto, Kina mora da uskladi inicijativu „Jedan pojas – jedan put” sa drugim regionalnim strategijama evroazijskih zemalja. Rusija je predložila svoj strateški plan za razvoj regiona Dalekog istoka. Kazahstan je slično predložio svoju razvojnu strategiju, a Mongolija je započela Dijalog iz Ulanbatura o bezbednosti u severoistočnoj Aziji i inicijativu za „put kroz stepu”. Kina bi trebalo da ujedini svoje strateške planove sa planovima Rusije, Kazahstana i Mongolije kako bi postigli maksimalne rezultate svoje saradnje. Na primer, ogroman je potencijal kinesko-mongolske saradnje na povezivanju železničkog i putnog saobraćaja, na razvoju i iskorišćavanju minerala. Ekonomije Kine i Mongolije su međusobno komplementne: kinesko tržište, kapital i tehnologija i transportni koridor, udruženi sa mongolskim prirodnim bogatstvom, obećavaju velike mogućnosti za tešnju saradnju.¹²

Deseto, kineski moderan Put svile neophodno je uskladiti sa Zonom slobodne trgovine Azije i Pacifika (Free Trade Area of the Asia-Pacific – FTAAP).

¹¹ Xi Jinping, “Working Together with Sincerity and Dedication to Take SCO to a New Level”; http://www.fmprc.gov.cn/mfa_chn/gjhdq_603914/gjhdqzz_609676/lhg_610734/zyjh_610744/t1190748.shtml; accessed October 20, 2014.

¹² Članak Si Đinpinga objavljen u mongolskim medijima; http://news.xinhuanet.com/politics/2014-08/21/c_1112172340.htm; preuzeto 24. oktobra, 2014.

Ova Zona teži da ublaži rizik od parcijalne regionalne ekonomske saradnje. Ona traži nove snage za razvoj u doba nakon globalne finansijske krize i suočava se sa finansijskim problemima koji ometaju proces povezivanja. Ova Zona je jedan otvoreni trgovinski sporazum koji funkcioniše širom Pacifika. Uprkos novim izazovima na međunarodnoj sceni, Azija i Pacifik bi trebalo da obnove inicijative koje otvaraju region i koje ohrabruju razmenu i integraciju velikih razmera. Kina je predložila ciljeve i putanju za promociju ove Zone¹³. Sporazum o slobodnoj trgovini između Kine i Južne Koreje, između Kine i Australije i ova zona će pomoći da se promoviše inicijativa „Jedan pojas – jedan put”. Ova Zona i moderan Put svile će proširiti dogovore o nadregionalnoj ekonomskoj saradnji na Evroaziju i celu oblast Azije i Pacifika.

Konačno, Kini je potrebno da pronađe način da reši preostale nespozume sa azijskim zemljama. Problemi sa nekim zemljama postoje još od Drugog svetskog rata, ili čak i od pre. Istorijski problemi koji se odnose na Južno kinesko more između Kine i Japana u velikoj meri utiču na kinesku inicijativu „Jedan pojas – jedan put”. Postoje mnoga moguća rešenja. Kina bi trebalo da se osloni na orijentalnu mudrost u rešavanju ovih problema, da ublaži tenzije i postigne i unapredi harmonične odnose. Drugo, Kina bi trebalo da prigrli azijski pristup pronalaženja i postizanja odgovarajućeg nivoa u odnosima sa drugim državama koje ohrabruju međusobno razumevanje i uvažavanje. Ovaj pristup otelovljuje azijsku tradiciju diplomatskih odnosa među susedima. Treće, Kina bi trebalo da se zalaže za otvorenost i inkluzivnost. Četvrto, ona bi trebalo da teži zajedničkim osnovama u rešavanju različitosti. Peto, Kina bi trebalo da vodi politiku koja bi donela korist svim učesnicima i koja bi se zasnivala na zajedničkim interesima.¹⁴

7. ZAKLJUČAK

Kineska inicijativa „Jedan pojas – jedan put” sastoji se od niza strategija koje su nezavisne, ali i međusobno povezane. Ekonomski pojas Puta svile se odnosi na regionalnu ekonomsku saradnju velikog obima između Kine i zemalja i regiona u okviru Evroazije. Pomorski Put svile 21. veka se odnosi na ekonomsku saradnju Kine i zemalja i regiona duž priobalnog dela Evroazije.

¹³ Xi Jinping, “Shaping the Future through Asia-Pacific Partnership – Opening Speech at the 22nd APEC Economic Leaders’ Meeting”; http://news.xinhuanet.com/world/2014-11/11/c_1113203721.html; accessed November 11, 2014.

¹⁴ Xi Jinping, “Open up New Horizons for China-Mongolia Relations through Mutual Assistance”, *ibid.*

Ekonomski koridor Kina–Pakistan i ekonomski koridor Bangladeš–Kina–Indija–Mjanmar će povezati gorepomenuti kopneni i pomorski Put svile kako bi ih pretvorili u put za međunarodnu ekonomsku saradnju kopnom i morem širom Evroazije. Ovakva situacija nudi novi model veza neophodnih za uspostavljanje dubljih odnosa između Kine i ostalog dela sveta.

Ekonomska saradnja čini najvažniji sastavni deo celokupne platforme koja je neophodna inicijativi „Jedan pojas – jedan put”. Ona predstavlja osnovnu karakteristiku i suštinu ove strategije. Reforma i otvaranje Kine doprineli su njenom usponu u svetu. Kroz otvaranje prema svetu Kina se integrisala u tekući međunarodni ekonomski poredak. Kini je potrebno da se i dalje širi na globalnom nivou, mada su se njeni ekonomski interesi već proširili i na druge delove sveta. Inicijative „Jedan pojas – jedan put” širi kineski uticaj još jedan korak dalje na globalnom nivou i pruža međunarodnoj zajednici strategiju pomoću koje bi mogla da saraduje sa njom.

Tokom svog snažnog rasta Kina je usredsredila svoju inicijativu „Jedan pojas – jedan put” na ekonomsku saradnju koja bi svima donela korist, ali ta strategija ne znači da je zanemarila sva bezbednosna pitanja, postojeće konflikte i sukobe interesa u svetu. Kina je razvila svoje strategije zarad međukontinentalne i regionalne saradnje u pan-azijskoj oblasti jer postoje mnogi destabilizujući faktori, posebno u Evroaziji. Kina je predložila „pet inicijativa za povezivanje” (tj. usaglašavanje politika, povezivanja infrastrukture, nesputana trgovina, finansijska integracija i veze između ljudi) koje imaju za cilj da se zemlje međusobno povežu i da se olakša trgovina širom Evroazije. Kroz ovu saradnju sve zemlje bi učestvovala u razvoju zajednice zemalja sa zajedničkim interesima i zajedničkom sudbinom i time realizovale trajnu stabilnost i mir u Evroaziji.

Kineska inicijativa „Jedan pojas – jedan put” i Zona slobodne trgovine Azije i Pacifika (FTAAP), za koju se zalaže, obezbedile bi izuzetne mogućnosti za ekonomsku saradnju time što bi obuhvatile Evroaziju i oblast Azije i Pacifika, koje uključuju sve glavne kontinente na svetu i Pacifički, Indijski i Arktički okean. Inicijativa „Jedan pojas – jedan put” omogućava nove vidove povezivanja između Kine i zemalja Evroazije, dok ova Zona pruža nove veze između Kine i oblasti Azije i Pacifika. Kina se nalazi na raskršću koje spaja ova dva dela.

Povezivanje i olakšavanje trgovine su u samom središtu kineske inicijative „Jedan pojas – jedan put”. Kina će raditi na unapređenju ideje o zonom slobodne trgovine kada god to bude bilo moguće. Kineska inicijativa „Jedan pojas – jedan put” želi da uspostavi zajednicu zemalja koje dele zajedničke interese i sudbinu u Evroaziji. Kako se međunarodni ekonomski poredak sve više deli i razjedinjuje, kineski koncept zajednice zemalja koje dele zajedničke interese i sudbinu trebalo bi da postane sama suština

ekonomske globalizacije, dok će ideje o povezivanju i olakšavanju trgovine biti sredstvo za uspešnu realizaciju ekonomske globalizacije i regionalne ekonomske saradnje. Povezivanje i olakšavanje trgovine će biti od suštin-skog značaja za uspeh modernog Puta svile.

Tokom svog uspona Kina je promovisala princip obostrane koristi i inkluzivnosti. Zagovaranjem inkluzivnosti Kina ne samo da priznaje razlike među narodima, već ih i ohrabruje kako bi učili jedni od drugih. Kina je takođe uključila i ideje o prijateljstvu i iskrenosti u svoju spoljnu i ekonomsku politiku. Dozvolila je susednim zemljama 'besplatnu vožnju' na putu svog uspeha. Kineska vlada je podstakla razmenu interesa među narodima. Ona traži načine da sve zemlje postignu odgovarajući nivo saradnje, što je azijski pristup rešavanju problema, smanjenju tenzija i postizanju harmonije uz pomoć orijentalne mudrosti. Koristeći sve ove ideje i principe, Kina je razvila niz strategija za miran razvoj, koji je otelotvoren u inicijativi „Jedan pojas – jedan put” i Zoni slobodne trgovine Azije i Pacifika (FTAAP). Kina se odlučila za miran razvoj, za saradnju od koje će svi imati koristi i za platformu i strateški plan s ciljem poboljšavanja i produljivanja odnosa sa svetom. Ove politike pokazuju da sila u usponu ne mora biti ni osvajačka, ni hegemonistička po svojoj prirodi, niti mora koristiti prinudu, već ukazuju na kineski osećaj odgovornosti i posvećenost budućnosti čovečanstva. Kina je, naravno, jasno shvatila da su današnji uslovi u svetu veoma složeni i da postoji mnogo destabilizujućih, i čak veoma opasnih faktora. Kineska vlada razume da mora da nastavi da se nosi sa politikom sila u čijoj se osnovi nalazi želja za dominacijom i nerealni zahtevi u pogledu organizacije svetskog poretka. U ovakvom međunarodnom miljeu, Kina pokušava da kaže svetu, koristeći direktne i jednostavne ideje, pristupe i aktivnosti, da samo održiva, produbljena, sveobuhvatna i iskrena međunarodna saradnja može održati mir u svetu i učiniti ga srećnim i uspešnim.

INDEKS

1. Ekonomski koridor Bangladeš–Kina–Indija–Mjanmar
2. Ekonomski koridor Kina–Pakistan
3. Zajednica zemalja sa zajedničkom sudbinom
4. Zajednica zemalja sa zajedničkim interesima
5. Povezivanje
6. Evroazijska ekonomska unija (EEU)

7. Zona slobodne trgovine Azije i Pacifika (FTAAP)
8. Pomorski Put svile 21. veka
9. Inicijativa „Jedan pojas – jedan put”
10. Novi put svile
11. Nagli uspon Kine
12. Ekonomski pojas Puta svila
13. Saradnja u korist svih učesnika

Prevod
Danijela Nejković

LITERATURA

1. *Documents of the 18th National Party Congress of the Communist Party of China*, 2012 ed., Beijing People's Publishing House, 2012.
2. Escobar, Pepe, “The Birth of a Eurasian century: Russia and China Do Pipelineistan”; http://www.tomdispatch.com/post/175845/tomgram%3A_pepe_escobar%2C_who%27s_pivoting_where_in_eurasia/, accessed on Oct 12, 2014.
3. Jinping, Xi, “Open up New Horizons for China-Mongolia Relations through Mutual Assistance”, Speech by President of the People's Republic of China at the State Great Khural of Mongolia”; http://www.fmprc.gov.cn/mfa_chn/gjhdq_603914/gj_603916/yz_603918/1206_604450/1209_604460/t1184896.shtml, accessed on Oct 23, 2014.
4. Jinping, Xi, “Working Together with Sincerity and Dedication to Take SCO to a New Level”; http://www.fmprc.gov.cn/mfa_chn/gjhdq_603914/gjhdqzz_609676/lhg_610734/zyjh_610744/t1190748.shtml, accessed on Oct 20, 2014.
5. Jinping, Xi, “Shaping the Future through Asia-Pacific Partnership – Opening Speech at the 22nd APEC Economic Leaders' Meeting”; http://news.xinhuanet.com/world/2014-11/11/c_1113203721.htm, accessed on Nov 11, 2014.
6. *Joint statement by Chinese President Hu Jintao and Russian President Medvedev on the 10th Anniversary of the Signing China-Russia Good-Neighborly Treaty of Friendship and Cooperation*; http://www.fmprc.gov.cn/mfa_chn/gjhdq_603914/gj_603916/oz_606480/1206_606820/1207_606832/t831559.shtml, accessed on Oct 21, 2014.
7. Kondapalli, Srikanth, “China tosses maritime silk route bait to India”; <http://www.indiawrites.org/diplomacy/china-tosses-maritime-silk-route-bait-to-india/>, accessed on Oct 12, 2014.

8. Palacio, Ana, "Russia and the Silk Road Approach"; <http://www.project-syndicate.org/commentary/ana-palacio-emphasizes-the-economic-and-security-benefits-of-china-s-latest-initiative>, accessed on Oct 10, 2014.
9. Xi Jinping's speech at the College of Europe in Bruges; http://news.xinhuanet.com/politics/2014-04/01/c_1110054309_4.htm, accessed on Oct 31, 2014.
10. Xi Jinping's speech at the work meeting on neighborhood diplomacy; <http://politics.people.com.cn/n/2013/1025/c1024-23332318.html>, accessed on Oct 26, 2014.
11. Xi Jinping's signed article published on Mongolian media; http://news.xinhuanet.com/politics/2014-08/21/c_1112172340.htm, accessed on Oct 24, 2014.